

ΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΟΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ.

Οι μεταγενέστεροι δὲν ἤλθον εἰσέτι ὅπως κρινώσι τὸν Ναπολέοντα· οἱ ἄνθρωποι τοῦ 1845 ἐφέρθησαν πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς πυγμαῖον, οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ 1830 θεωροῦσαν αὐτὸν ὡς ἡμίθειον. Μόνον εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον, τὸν μεμακρυσμένον πλέον ἢ ὅσον ἡμεῖς ἴσως νομίζομεν, καὶ ὅταν αἱ ἡμέτεραι ἀναμνήσεις καὶ παραδόσεις παρέλθωσιν, δ' αὐτοκράτωρ, ὁ ἀποτελέσας μόνος δυναστείαν ὁλόκληρον, θέλει καταλάβει ἱστορικῶς καὶ διὰ παντός τὴν θέσιν, ἣν ἐπιφυλάττουσιν αὐτῷ ἢ τε δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀμεροληψία.

Εἶναι ἀναντίρρητον ὅτι ὁ Ναπολεὼν, μ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἀπειρον ἰκανότητα, δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ τὴν μέθην, εἴτε τὸ εἶδος ἐκείνο τῆς σκοποδίνης ὑφ' ἧς καταλαμβάνονται συνήθως πάντες οἱ ἀπὸ τῆς ταπεινῆς τῶν θέσεως ἀνυψωθέντες εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς ἐξουσίας σημεῖον. Μεταξὺ τῶν σφαλμάτων του, τὰ ὁποῖα δὲν ἦσαν ὀλίγα, οὐδὲν αὐτῶν μαρτυρεῖ τόσον τρανῶς τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ὅσον ἡ ἀπότομος αὐτοῦ βῆξις μετὰ τοῦ Πάπα Πίου Ζ', ἡ δὲ ἱστορία θέλει βεβαιώσει, ὅτι ἡ αὐστηρότης ἐκείνη μεθ' ἧς δὲν ἐφοβήθη νὰ φερθῇ πρὸς ἕνα γέροντα, εὐγενῆ ἔχοντα χαρακτῆρα καὶ εὐαγγελικὴν ὑπομονήν, ἐσφράγισεν ἀπαισιῶς τὸ πρῶτον βῆμα τοῦ εἰς τὴν ἄβυσσον φερομένου Ναπολέοντος, ἐντὸς τῆς ὁποίας καὶ ἡ εἰμαρμένη καὶ ἡ μεγαλοφυΐα αὐτοῦ ἐμελλον νὰ καταβυθισθῶσιν.

Ἦδη ἀπὸ τίνος χρόνου, Πίος ὁ Ζ' εἶχεν ἐπιστρέφει εἰς Σαδῶνην, κατὰ διαταγὴν τοῦ αὐτοκράτορος, ὅτε ὁ Καρδηνάλιος Πιέτρης, ὃν ὁ Πάπας ἀναχωρῶν ἀπὸ τῆς Ρώμης εἶχε διορίσει πληρεξούσιόν του, ἐπέμφθη εἰς Παρισίους. Οὗτος μετέβη ἐκεῖσε, καὶ συνάμα ἐξηκολούθει νὰ κυβερνᾷ τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα· ἀρνηθεὶς ὅμως νὰ παρευρεθῇ ἐν τῇ θρησκευτικῇ τελετῇ τοῦ γάμου τοῦ Ναπολέοντος μετὰ τῆς Μαρίας Λουίζης, ἐξωρίσθη παράκτω εἰς Σεμύρην· τῷ ἀπηγορεύθη δὲ νὰ φέρῃ τὰ παράσημα τοῦ ἀξιώματός του, καὶ πρὸς τοῦτοις πᾶσα μετὰ τοῦ Πάπα ἀλληλογραφία.

Ἀτάραχος ἐν μέσῳ τῆς θυέλλης ταύτης, ἣν ἐξήγειρεν ἡ προσβληθεῖσα τοῦ Ναπολέοντος ἀλαζονεία, Πίος ὁ Ζ' ἤντλει ἐν τῇ συνειδήσει του τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀναγκάαν ἰσχὺν διὰ τὴν πάλιν ἣν εἶχε νὰ βαστάσῃ. Πρὸς τοὺς πλείστους Γάλ-

λους ἐπισκόπους καὶ καρδηνάλιους ἐπέμφθη κρυφίως ὁ κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ῥιφθεὶς ἀφορισμὸς, ὡς ἐπίσης καὶ πρὸς τὸν καρδηνάλιον Πιέτρην· ἀλλ' ἡ ἀστυνομία δι' ἧς ὁ Κ. Διαβρὼλ παρεφύλαττε τὸν Πάπαν ἤτο ἀρκετὰ καλῶς ὀργανισμένη ὅπως ὁ κατάλογος τῶν ἀτόμων, πρὸς τὰ ἀποστέλλετο ἡ βουῖλλα, γενῇ γνωστὸς εἰς Παρισίους πρὶν ἢ ἡ βουῖλλα αὐτῇ φθάσῃ εἰς τὴν πρωτεύουσάν ἐκείνην.

Μανιακὸς γενόμενος ὁ Ναπολεὼν διὰ τὴν ἐχθρικὴν ταύτην πράξιν, ἣτις ὅμως ἕνεκα προγενεστέρων γεγονότων ἐφαίνετο ἀτελής τις ἀντεκδίκησης, ἐξέδωκε διαταγὰς νὰ συλληφθῶσι πάντες οἱ ἐν Γαλλίᾳ εὐρισκόμενοι Ἴταλοι καρδηνάλιοι καὶ νὰ φυλακισθῶσιν εἰς Βινσέννας. Τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ ὥρας μετὰ ταῦτα, ὁ καρδηνάλιος Πιέτρης ἠρπάγη ἀπὸ τὴν Σεμύρην, ἐρρίφθη ἐντὸς ταχυδρομικῆς ἀμάξης καὶ μετεφέρθη εἰς Παρισίους συνοδευόμενος ὑφ' ἑνὸς ἀξιωματικοῦ τῆς χωροφυλακῆς. Περὶ τὴν ὀγδόην ἐσπερινὴν ὥραν ἡ κατεσκομισμένη ἀμάξα ἐστάθη ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ ὑπουργείου τῆς ἀστυνομίας, ὅπερ ἦν τότε ἐπὶ τῆς κρηπίδος Βολταίρου. Ὁ ὑπουργὸς ἦτο ἀπὼν ὡς ἐπίσης καὶ ὁ συνήθως εἰς τὰς τοιαύτας περιπτώσεις ἀναπληρῶν αὐτὸν Δεσμαρέ. Ὅθεν ὁ γενικὸς ἐφορος Πάκ ὑπεδέχθη τὴν ὑπερόρειον πανιερότητα.

— Κύριε, εἶπεν ἀρχόμενος ὁ καρδηνάλιος μὲ γλῶσσαν εὐστροφον καὶ μὲ καλῶς διακρινομένην ἰταλικὴν προφορὰν, κύριε, μ' ἐβίασαν ν' ἀναχωρήσω χωρὶς καὶ νὰ μοὶ δώσωσι καιρὸν ὅπως προγευματίσω, οὐδὲ καθ' ὅλον τὸ διάστημα, ὃ μ' ἔκαμαν νὰ διατρέξω ἀπνευστί, ἔφχα τὸ παραμικρόν· ὅθεν σὰς παρακαλῶ, πρὸ παντός ἄλλου, νὰ μοὶ δώσῃτε νὰ δειπνήσω.

— Κύριε καρδηνάλιε, ἀπήντησεν ὁ Πάκ, θὰ δειπνήσῃτε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Φόρσας.

— Τότε πολὺ θὰ μὲ υποχρεώσῃτε νὰ διατάξῃτε τινὰ, ὅστις νὰ μὲ ὀδηγήσῃ ἀμέσως εἰς τὸ ξενοδοχεῖον ἐκεῖνο, καθότι ἔχω μεγάλην ἀνάγκην νὰ λάβω ὀλίγην τροφήν.

— Ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ λάβω τὴν τιμὴν νὰ ὀδηγήσω τὴν πανιερότητά σας· υπομείνατε ὅμως ὀλίγον μεχρὶς τοῦ δώσω τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς.

— Πρὸς θεοῦ! μὴ λαμβάνετε τὸν κόπον· πιστεύσατε ὅτι δὲν εἶμαι εἰς κατάστασιν νὰ φροντίζω περὶ σωματικῶν ἀθλιότητων· ἐν πινάκιον μακρόν, ἐν ψαράκι οἰονδήποτε, ὀλίγα ὀσπρία, τίποτε ζυμαρικὸν καὶ τὸ ἐπιδόρπιον. . . .

Ὁ Πάκ ἐμειδίασε μετὰ πονηρίας ἅμα καὶ ἐκπλήξως, ὅπερ ἡ πανιερότης του δὲν παρετήρησε· εἴτα ἐξῆλθε καὶ ἀνεφάνη μόλις μετὰ μίαν ὥραν. Ὁ καρδηνάλιος τὴν φορὰν ταύτην δὲν ἐπροσπάθησε νὰ κρύψῃ τὴν ἀδιαθεσίαν του.

— Διατί δὲν ὁμολογεῖτε καθαρά ὅτι ἀπεφασίσατε νὰ μὲ κάμετε ν' ἀποθάνω τῆς πείνης; ἐκραύγασε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε καρδηνάλιε, διέκοψεν ὁ Πάκ· ἐβράδυνα μὲν ὀλίγον, ἀλλ' ἰδοὺ ἐφοβασα τέλος. . .

— Καὶ τώρα θὰ μὲ ὀδηγήσητε εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Φόρσας.

— Αὐτὴν τὴν στιγμήν.

— Τοῦτο εἶναι εὐτύχημα! Ἀλλὰ σπεύσατε, σὰς παρακαλῶ, διότι ἀπνύδυσά.

Ἀνέβησαν τότε ἐφ' ἁμάξης μὲ μεγάλην τοῦ καρδηνάλιου εὐχαρίστησιν, ὅστις οὐδόλως ἀμφέβαλλεν ὅτι τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Φόρσας ἦν κατάλληλος διατριβή, ὅπου θὰ εὑρίσκε τὴν εἰς τὸν χαρακτῆρά του ὀφειλομένην περιποίησιν καὶ τὸν εἰς τὴν ἡλικίαν του καὶ τὸ ἀξίωμα του ὀφειλόμενον σεβασμόν. Μετ' οὐ πολὺ ἡ ἁμαξὰ ἐστάθη εἰς μικρὸν τινα δρομίσκον, σκοτεινὸν καὶ στενόν, πρὸ χαμηλῆς τινὸς θυρίδος. Πρῶτος ὁ Πάκ κατέβη ἀπὸ τῆς ἁμάξης, καὶ μετὰ ταῦτα προσεκάλεσε καὶ τὸν καρδηνάλιον νὰ καταβῇ ὁμοίως, συστήσας αὐτῷ νὰ χαμηλώσῃ καὶ τὴν κεφαλὴν. Ὁ ἱεράρχης ὑπήκουσε καὶ ἐχαμήλωσε τὴν κεφαλὴν του.

— Ἀκόμη, ἀκόμη, κύριε, εἶπεν ὁ Πάκ, πρόκειται νὰ εἰσέλθωμεν διὰ τῆς θυρίδος ταύτης.

— Ἰδοὺ τῇ ἀληθείᾳ, παράδοξος εἰσοδος τῆς παλαιᾶς κατοικίας τῶν δουκῶν τῆς Φόρσας, εἶπεν ὁ καρδηνάλιος.

Μόλις εἶχε προφέρει τὴν παρατήρησιν ταύτην, ἥτις ἦν συνέπεια τοῦ λάθους του, καὶ ἤδη εὐρίσκετο ἐντὸς θολωτῆς αἰθούσης, ἐν μέσῳ ἀνθρώπων φερόντων στολὰς ἀπαισίαις, ἕκαστος τῶν ὁποίων ἐβάσταζεν εἰς τὰς χεῖρας ἓνα ὄργανον γιγαντιαίων κλειδῶν.

— Περάσατε ἐδῶθεν, τῷ εἶπε, μὲ φωνὴν τραχεῖαν καὶ θηριώδη, εἰς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων. Ὁ καρδηνάλιος ἐξεπλήχθη σφόδρα· ἐστράφη δὲ ὅπως ἐρωτήσῃ τὸν ὀδηγόν του· ἀλλ' ὁ γενικὸς ἔφορος Πάκ εἶχεν ἀπέλθει ἤδη.

— Ποῦ εὐρίσκομαι λοιπόν; ἀνεκραύγασεν.

— ὦ! μείνατε ἡσυχος, εὐρίσκεσθε ἐν ἀσφαλείᾳ. Εἴσθε εἰς τὴν Φόρσαν, ἰδοὺ τὰ πάντα, ἀπῆντησεν εἰς τῶν φυλάκων.

— Πῶς; τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Φόρσας εἶναι λοιπὸν φυλακή;

— Τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι ἅτι τι παρόμοιον. . . Ὁ καρδηνάλιος ἐσιώπησε· μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ἔφερον αὐτὸν εἰς στενὸν τι δωμάτιον, οὗ ἡ οἰκοσκευὴ συνίστατο εἰς μίαν ἀθλίαν κλίνην, μίαν σκληροκόβρωτον τράπεζαν καὶ ἐν θρανίον. Ἄμα εἰσελθόντος τοῦ ἱεράρχου, φωναὶ καὶ βλασφημίαι ἠκούσθησαν εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον.

— Τί εἶναι τοῦτο; τί τρέχει λοιπόν; ἠρώτησεν ἔντρομος ὁ Καρδηνάλιος.

— Διάβολε, δὲν πρέπει νὰ πολυπροσέχῃ τις θὰ ἦναι κλέπτης τις, ὁ ὁποῖος καθαρίζεται ἐκ τῆς χολῆς τὴν ὁποίαν συναίρει ἐδῶ μέσα πρὸ ἑξ μηνῶν.

Ὁ ἱεράρχης δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατηθῇ περισσότερον· ἡ ὑπομονὴ μεθ' ἧς εἶχεν ὀπλισθῇ ἀπέδρα ἤδη.

— ὦ, τοῦτο εἶναι πολὺ τρομερόν! ἀνεφώνησεν· εἰς καρδηνάλιος τῆς ἀγίας ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας νὰ μὲνῃ πλησίον ἐνὸς κλέπτου!

— Ἀληθῶς τὸ πᾶνμα εἶναι ἴσως ἀσυνεπές, καὶ τοσάυτη οἰκειότης εἶναι ὑπερβολικὴ, εἶπεν ὁ φύλαξ· ἀλλὰ, τί διάβολο! τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἕξεως· ὁ βίος εἶναι ἐν ταξιδίῳ, ὡς λέγει τὸ μελόδραμα· τὸ ζήτημα εἶναι νὰ προχωρῶμεν λοξοδρομοῦντες καὶ νὰ προΐδωμεν πῶς θὰ τελειώσῃ ἡ ὥρα τῆς τρικυμίας.

Ὁ καρδηνάλιος δὲν ἀπῆντησε τίποτε, διότι ἐκ τῆς ὁμιλίας τοῦ συνδιαλεγομένου μετ' αὐτοῦ ἠγνόει, μὲ ἰταλικὴν λεπτότητα, ὅτι ἴσως δὲν ἦτο τότε ἀπότομος ὅσον ἐφαίνετο ὅτι ἐπροσπάθει νὰ δεικνύηται.

Ἄμα ἔμεινε μόνος ἐρρίφθη ἐνδυμένος ἐπὶ τῆς δι' αὐτὸν ἐτοιμασθείσης σαθρᾶς κλίνης. Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας, τῷ προσέφερον φαγητὰ τινα πεμφθέντα ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῶν φυλάκων, παρεσκευασμένα ὅμως μετὰ πλειοτέρας ἐπιμελείας ἀπὸ τὰ διδόμενα εἰς τοὺς κοινούς τῶν φυλακισμένων. Ὁ καρδηνάλιος δὲ ἠγγίσε ποσῶς τὴν χυδαίαν αὐτὴν τροφήν, εἶχε δὲ νὰ φάγῃ πρὸ ἐβδομήκοντα δύο ὥρων ὅτε τῷ ἀνήγγελον ὅτι ἔμελλε νὰ φερθῇ ἐνώπιον τοῦ ὑπουργοῦ τῆς ἀστυνομίας. Τῷ ὄντι, μετ' οὐ πολὺ, τὸν ἀνεβίβασαν εἰς τὴν ἁμαξάν, καὶ οὕτω ἐφθασεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τὸ κείμενον ἐν τῇ κρηπίδι Βολταίρου. Ταύτην τὴν φορὰν ὑπεδέχθη αὐτὸν ὁ σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας Ρεάλ.

— Ἄ! κύριε, τῷ εἶπεν ἀμέσως ὁ ἱεράρχης, εἰς τὴν Γαλλίαν ὀλίγον ἐβέβασε τὴν ἱεράν ἡμῶν θρησκείαν, διὸ φέρεσθε μὲ ὀλίγην φιλοφροσύνην πρὸς

τοὺς λειτουργοὺς της.

— Πιστεύσατε, κύριε καρδηνάλιε, ἀπήντησεν ὁ Ρεάλ, πολὺ θὰ με λυπήσῃ ἂν ἔλειψαν ἀπὸ τοῦ πρὸς τοὺς τόσους τίτλους σας ὀφειλομένου σεβασμοῦ.

— Σεβασμόν! . . . σεβασμόν! . . . Καὶ ἤξεύρετε, κύριε, ποῦ με ἔβαλαν νὰ κοιμηθῶ, ἐμὲ, ἕνα καρδηνάλιον; — Εἰς τὸ πλάγι ἐνὸς κλέπτου!

— Κακὰ, πολὺ κακὰ ἔκαμαν, εἶπεν ὁ Ρεάλ· καὶ μ' ὅλον τοῦτο, μίαν φορὰν εἰς τὴν ζωὴν του ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εὗρέθη μὲ ἔτι χειροτέραν συντροφίαν.

— Εἶναι ἀληθές, ἀληθέστατον, κύριε· εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ Κύριος ἡμῶν. . . ἀλλά. . . εἰς καρδηνάλιος. . . εἰς καρδηνάλιος τῆς ἀγίας ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας νὰ συμμιχθῇ μετὰ τῶν κακούργων!

— Συμφωνῶ, ἀπήντησεν ὁ σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας, ὅτι ἡδύναντο νὰ φερθῶσι καλῆτερα, καὶ θέλω δώσῃ διαταγὴν νὰ μὴ συμβῇ εἰς τὸ ἐξῆς παρόμοιον τι· ὀφείλω μ' ὅλα ταῦτα, καὶ ὑμεῖς θέλατε συγχωρήσει τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ τύπου τοῦτου, ὀφείλω, λέγω, πρὸ πάντων νὰ σᾶς υποβάλλω εἰς σύντομόν τινα ἀνάγκισιν.

— Τὸ γνωρίζω, τὸ γνωρίζω· ἀλλὰ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τοῦτο δύνασθε, κύριε, νὰ μὴ τὸ ἐπιχειρήσῃτε παντάπασιν, διότι δὲν ἔχω σκοπὸν ν' ἀπαντήσω εἰς καμμίαν τῶν ἐρωτήσεών σας. Εἰς τὴν ψυχὴν μου καὶ εἰς τὴν συνείδησίν μου, πιστεύω ὅτι εἰς μόνον τὸν Θεὸν ὀφείλω λόγον τῆς διαγωγῆς μου, καὶ μετ' αὐτὸν εἰς τὴν ἱεράν σύνοδον.

— Ἐστὼ· οὐδεὶς σᾶς βιάζει ν' ἀπαντήσῃτε εἰς τὰς ἐρωτήσεις μου, ἄλλως, πρόκειται ἀπλῶς περὶ τύπου· ὅτι μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ γινώσκωμεν, τὸ γινώσκωμεν· ἐπομένως, δὲν δύνασθε ν' ἀρνηθῆτε ὅτι πρὸ τριῶν ἡμερῶν εἰλάβετε μίαν ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα.

— Ὅχι, βέβαια δὲν θὰ τὸ ἀρνηθῶ. Ἐλαβα μίαν ἐπιστολὴν ἣτις μοι ἐπεδόθη ὑπὸ ἀσφαλοῦς χειρός· ἡ σφραγὶς αὐτῆς ἦν ἀλύμαντος, καὶ ἀφοῦ ἀνέγνωσα αὐτὴν τὴν ἔκαυσα. Ὡ! ἡ ἀστυνομία σας εἶναι δεξιωτάτη, ἀλλὰ καὶ ὁ Θεὸς εἶναι ὑπὲρ ἡμῶν.

— Εἶναι φανερόν ὅτι ἡ ἡμετέρα ἀστυνομία δὲν δύναται νὰ παλαίσῃ μετὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ τοῦτο εἶναι μέγα δυστύχημα ἐνίοτε. . . Ἄς ἴδωμεν ὅμως, ἀφοῦ συμφωνεῖτε ὅτι σᾶς ἐστάλη ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, δὲν θὰ σᾶς στοιχίσῃ περισσότερον νὰ μοι εἰπῆτε καὶ τί διελάμβανε;

— Ὡ! τοῦτο εἶναι ἄλλο ζήτημα· μὴ ἐλπίζετε ποτὲ νὰ τὸ μάθῃτε, φίλτατέ μου κύριε.

— Ἀληθῶς, κύριε καρδηνάλιε; συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς εἰπῶ ὅτι τοῦτο εἶναι δυσάρεστον.

— Διὰ σᾶς βέβαια, καὶ τῇ ἀληθείᾳ μοὶ κακοφαίνεται, διότι μοὶ φαίνεσθε εὐγενὲς ἄνθρωπος. Ὄφειλω ὅμως νὰ σᾶς φανερώσω ὅτι καὶ ἂν ἐμελλον νὰ διέλθω τὸ ὑπόλοιπον τοῦ βίου μου ἐντὸς τοῦ τρομεροῦ ξενοδοχείου τῆς Φόρσας σας, οὐδέποτε θὰ σᾶς ἔλεγον οὐδεμίαν λέξιν ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς ἐπιστολῆς.

— Τοῦτο εἶναι φανερὰ ἀντίπραξις.

— Τῷ ὄντι, τὸ πιστεύω.

— Ἀναμφιβόλως· διότι ἂν δὲν θέλετε ἀπολύτως νὰ μοι εἰπῆτε τὸ περιεχόμενον τῆς κακομοίρου ἐκείνης ἐπιστολῆς, θὰ εὗρεθῶ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ τὸ ἐπαναφέρω ἐγὼ αὐτὸς εἰς τὴν μνήμην σας.

— Ὡ! εἶπε μειδιῶν ὁ καρδηνάλιος, τοῦτο εἶναι πολεμικὸν στρατήγημα ἐκ τοῦ ὁποίου δὲν θὰ ἡπατᾶτο καὶ ἕτερος ἦττον ἐμοῦ πονηρός· ἡ σφραγὶς, σᾶς ἐπαναλαμβάνω, ἦτο ἀλύμαντος.

— Ναί, ἐντελῶς ἀλύμαντος, εἶμαι βέβαιος.

— Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐπιστολὴ μοὶ ἐπεδόθη ὑπὸ πιστῆς χειρός, εἶμαι ἀρκετὰ ἡσυχος, καὶ ἂν ἡ καταδίωξις μέλλει νὰ βασισθῇ εἰς τοῦτο, τοῦλάχιστον δὲν δύναται εἰμὴ ἐμὲ μόνον νὰ βλάψῃ.

— Μὰ τὸν Θεόν, κυρίως εὐρισκόμεθα συμφωνοὶ περισσότερον ἀφ' ὅσον νομίζετε, κύριε καρδηνάλιε· τοῦτου ἕνεκα σᾶς παρεκάλεσα νὰ μοι εἰπῆτε τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς.

— Ἄρα, δὲν τὸ γινώσκετε.

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἰς τοῦτο δὲν ἐνδίδω, τὸ συμπέρασμα δὲν εἶναι λογικόν.

— Καὶ λοιπὸν ἐπιμένετε νὰ υποστηρίζετε ὅτι γινώσκετε τὸ περιεχόμενον;

— Ἄνευ ἀμφιβολίας.

— Καὶ ἡδύνασθε νὰ μοι τὸ εἰπῆτε ἀκριβῶς αὐτὴν τὴν στιγμὴν;

— Ἀκριβέστατα· δύναμαι μάλιστα νὰ πράξω κάτι τι περισσότερον, καὶ νὰ σᾶς θέσω ὑπ' ὄψιν τὴν μετάφρασιν, καθότι ἡ ἐπιστολὴ εἶναι γεγραμμένη ἰταλιστί.

— Παράδοξον, τῇ ἀληθείᾳ.

— Ναί, παράδοξον, ἀπήντησεν ὁ Ρεάλ, καὶ ταῦτο χρόνος, σύρων χάρτην τινὰ ἀπὸ τοῦ γραφείου του, ἤρχισε ν' ἀναγινώσκῃ μὲ φωνὴν ἀδιάφορον τὴν μετάφρασιν τῆς ἐπιστολῆς. Καθ' ὅσον δὲ προέβαιναν ἡ ἀνάγνωσις, κατὰ τοσοῦτον ἡ ἐκπληξὶς τοῦ καρδηνάλιου ἀπέβαιναν ἀνέκφραστος.

— Τοῦτο μοῦ ζαλίζει τὸν νοῦν, ἀνέκραξεν, ὅταν ὁ σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας ἐτελείωσε· ἡρῶνῃσα

λεπτομερώς τὴν σφραγίδα· εἶμαι βεβαίως ὅτι ἡ-
το ἀνέπαφος, καὶ ἔκαυσα τὴν ἐπιστολὴν χωρὶς νὰ
τὴν δείξω εἰς κανένα!

— Σὰς διακόπτω, κύριε καρδηνάλιε· βεβαίως μοι
ἦτο εὐκολὸν νὰ σὰς ἐκδικηθῶ καὶ νὰ σὰς εἶπω
ὅτι ποτὲ δὲν θὰ μάθετε τίνι τρόπῳ ἠδυνήθημεν
νὰ λάβωμεν τὸ ἀντίγραφον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης·
ἀλλ' ἐγὼ θέλω νὰ φερθῶ εἰλικρινέστερον πρὸς ὑ-
μᾶς. . . Ἄλλως τε, τοῦτο δὲν εἶναι μυστήριον ὅ-
σον ἴσως τὸ ὑπεθέτετε· σεῖς ἐκάυσάτε τὴν ἐπιστο-
λὴν, δὲν ἀληθεύει;

— Μάλιστα, ἐγὼ ὁ ἴδιος· εἶδα τὴν φλόγα μὲ
τοὺς ὀφθαλμούς μου νὰ τὴν καταφάγη.

— Πολὺ καλὰ· ἀλλὰ δὲν δισκορπίσατε καὶ τὴν
στάκτην. Αὐτὴ ἡ στάκτη, αὐτὰ τὰ ἔχνη τὰ ὁ-
ποῖα σεῖς παρημελήσατε, ἡμεῖς ἐφροντίσαμεν νὰ
τὰ συλλέξωμεν· εἰς τῶν καλητέρων χημικῶν μας,
εἰς Φουρκροά, εἰς Σαπτάλ τὰ καθυπέβαλλεν εἰς
ἐρευνητικὴν ἀνάλυσιν, καὶ οὕτω εὗρομεν κατὰ
γράμμα τὸ ἐν τῇ ἐπιστολῇ περιεχόμενον.

— Παρακαλῶ, κύριε, παύσατε τοὺς ἀστεϊσμούς·
δὲν πρέπει νὰ ὑποθέσῃτε εἰς ἐμὲ τοσαύτην παι-
δαριώδη εὐπιστίαν, ὅπως παραδεχθῶ τὸν εὐφυῆ
μῦθόν σας. Τί ἄλλο μέσον λοιπὸν μετεχειρίσθητε;

— Πιθανὸν νὰ μετεχειρίσθημεν ἄλλο· ἀλλὰ τὸ
ἄλλο τοῦτο μέσον, δὲν θὰ σὰς τὸ γνωστοποιήσω,
εἰμὴ ἀφοῦ συγκατανέυσθητε νὰ μὲ εἰπῇτε, τίς ἦτο
πλησίον ὑμῶν ὁ τῆς ἀγιότητός του ἐχέμυθος ἐκεῖ-
νος μεσίτης;

— Ἀδύνατον, κύριε, ἀγαπῶ καλῆτερα νὰ πιστεύω
εἰς τὴν ἀνάλυσιν τῆς στάκτης.

— Ὡς ἀγαπᾶτε· ἄς τηρήσῃ ἕκαστος τὸ μυστι-
κόν του.

— Ἦθελα μ' ὅλον τοῦτο, εἶπεν ὁ καρδηνάλιος, με-
τά τινες στιγμᾶς σιωπῆς, νὰ σὰς ζητήσω μίαν
χάριν, ἥτις συνίσταται εἰς τὸ νὰ μὴ μὲ στείλητε
καὶ πάλιν εἰς αὐτὸ τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Φόρσας.

— Τοιαύτη δὲν εἶναι ἡ πρόθεσίς μου, ἀπήντησεν
ὁ Ρεάλ, δέχθητε πρὸ πάντων νὰ μοι κάμῃτε τὴν
τιμὴν νὰ δειπνήσῃτε μετ' ἐμοῦ, κύριε καρδηνάλιε·
ἐγὼ αὐτὸς θέλω σὰς συνοδεύσει εἰς τι μέγαρον, ὅ-
που θὰ εὗρῃτε πολλοὺς τῶν γνωρίμων σας.

— Καὶ ὅπου θὰ ἦμαι φυλακισμένος;

— Μετὰ λύπης ἀναγκάζομαι νὰ σὰς ἀπαντήσω
κατὰφαικῶς.

— Ἄς γίνῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ! ἀντὶπεν ὁ καρ-
δηνάλιος.

Τὸ δεῖπνον ἐγένετο ἄρκετὰ εὐθυμον, καὶ ὁ ἁ-
ξιος ἱεράρχης τὸ ἐτίμησε μὲ ὀρεξιν ἱκανὴν νὰ μαρ-

τυρήσῃ τὴν ἄκραν αὐτοῦ ὑπομονήν. Τὸ ἐσπέρας
ὁ καρδηνάλιος καὶ ὁ σύμβουλος τῆς ἐπικρατείας
ἀνέβησαν ἐφ' ἀμάξης, ἥτις ἔφερον αὐτοὺς εἰς τὰς
Βινσέννας, καὶ ἐκεῖ ὁ πανιερώτατος Πιέτρης ἔλα-
βε κατοχὴν ἑνὸς μικροῦ δωματίου, ὅπερ τῷ εἶ-
χον προετοιμάσει. Ἐλαβε μετ' οὐ πολὺ καὶ ὡς
συντρόφους τῆς φυλακισεώς του τοὺς καρδηνά-
λιους Γαβριέλλην καὶ Ὀππιδόννην, ὡς ἐπίσης καὶ
τὸ ἀββᾶ Δ' Ἄστρον, γενικὸν τοποτηρητὴν τῆς ἐ-
πισκοπῆς τῶν Παρισίων, ἥς ἡ ἐδρα ἦν κενὴ ἀπὸ
τοῦ θανάτου τοῦ καρδηνάλιου Δηβελλοῦ· ὁ πανιε-
ρώτατος Δάστρος ἐμέμφθη πλείστον τὴν θέσιν ἣν
ἔλαβεν ὁ καρδηνάλιος Πιέτρης· πρὸ πάντων δὲ τῷ
ἐπέπληξε τὴν υπερβολικὴν του εἰλικρίνειαν.

— Δὲν ἔπρεπε διὰ κανένα λόγον, τῷ ἔλεγε, νὰ
ὁμολογήσῃς ὅτι ἔλαβες ἐπιστολὴν παρὰ τοῦ Ἀ-
γίου Πατρός.

— Ἀλλ' ἂν σεῖς δὲν ὁμολογήσατε τίποτε, πῶς,
σεῖς, κύριε καρδηνάλιε, ἀπήντησεν ὁ Ἰταλὸς ἱεράρ-
χης, πῶς λοιπὸν σὰς ἔφερον ἐδῶ;

— Ὡ, ἐγὼ, [διαφέρει, καὶ βεβαίως δὲν προέρχεται
ἀπὸ ἑλλειψιν ἐχεμυθείας. Ἴδου πῶς ἐνοχοποιήθη
εἰς τὴν δυστυχή ταύτην ὑπόθεσιν. Μόλις ἔφθασα
εἰς τὸν Κεραμεικόν, ὅπου ἔμελλον νὰ χαιρετήσω
τὸν αὐτοκράτορα εἰς τὴν ἐορτὴν του, μὲ ἀπήντη-
σεν ὁ Ρεάλ καὶ μοι εἶπε·—Κύριε ἀββᾶ, λάβετε
σὰς παρακαλῶ τὸν κόπον νὰ μὲ ἀκολουθήσετε· ἡ
Α. Μεγαλειότης ὁ αὐτοκράτωρ μ' ἐπεφόρτισε νὰ
σὰς ὁμιλήσω.

Τὸν ἠκολούθησα τότε καὶ μὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν
ἄμαξάν του, ἐντὸς τῆς ὁποίας μὲ προσεκάλεσε νὰ
καθίσω· καθίσας δὲ καὶ ἐκεῖνος πλησίον, διέταξε
νὰ μὲ φέρωσιν εἰς τὸ κατάλυμά μου. Καθ' ὁδὸν
— κύριε ἀββᾶ, μοι εἶπε, δὲν γινώσκετε τίποτε
περὶ τοῦ ἀφορισμοῦ τοῦ ἐκδοθέντος ὑπὸ τοῦ Πάπα;
— Τίποτε τὸ ὁποῖον ν' ἀποβλέπῃ ἐμὲ ἀτομικῶς,
τῷ ἀπήντησα· τὸ ἔμαθα κ' ἐγὼ ὡς καὶ ὁ λοιπὸς
κόσμος.

— Καὶ δὲν ἐλάβετε οὐδεμίαν περὶ τούτου ἀγγε-
λίαν παρὰ τῆς ἀγιότητός του;

— Οὐδεμίαν.

— Τοῦτο πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσωμεν.

Ὁ λόγος οὗτος δὲν ἦτο πολὺ εὐγενής· ἔδειξα
ὅμως ὅτι δὲν ἐπρόσεξα εἰς αὐτόν. Μετὰ δέκα λε-
πτὰ ἐφθάσαμεν εἰς τὸ κατάλυμα τῆς ἀρχιεπισκο-
πῆς. Ὁ Ρεάλ εἰσῆλθεν ἄνευ δισταγμοῦ ἐντὸς τοῦ
γραφείου μου.

— Κύριε ἀββᾶ, μοι εἶπε τότε, πιστεύω ὅτι θὰ
κάμῃτε πολὺ φρόνιμα νὰ ὁμολογήσῃτε ὅτι ἐλά-

βατε ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν Πάπαν.

Ἦδηνάμην νὰ φερθῶ καὶ ἐγὼ ὡς ἡ ὑμετέρα πανιερότης, νὰ εἶπω ὅτι ἔλαβα μίαν ἐπιστολὴν τὴν ὁποίαν ἔκασα· ἀλλ' ἀπεφάσισα νὰ φυλάξω μέχρι τέλους τὸ μυστικόν· ὑπέφερα λοιπὸν, καὶ δὲν ὠμολόγησα τίποτε· ἀλλὰ ἡ κακὴ τύχη ἠθέλησε ὥστε ἐν κιβώτιον ὅπερ εὐρίσκετο ὑπὸ τὸ γραφεῖον, καὶ ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐρρίπτοντο τὰ χαρτιά, ἐφείλκεν ἀμέσως ἅπασαν τὴν προσοχὴν τοῦ Ρεάλ· ἔλαβε τινὰ ἐκ τῶν χαρτίων ἐκείνων, καὶ τὸ πρῶτον ἐφ' οὗ ἔρριψε τὸ βλέμμα εὐρέθη νὰ ἦναι ἀκριβῶς τὸ σχέδιον τῆς ἀπαντήσεως, ἣν εἶχα πέμψει πρὸς τὴν ἀγιότητά του, καὶ ἐν ἧ, εἰδοποιῶν αὐτὸν περὶ τῆς πικραλῆς τῆς βουλλας τοῦ ἀφορισμοῦ, ἀνήγγελλον τῷ ἀγίῳ πατρὶ ὅτι διὰ τῶν φροντίδων μου εἶχε δημοσιεῦθῃ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ.

Δύο ὥρας μετὰ ταῦτα ἐφέρθη ἐδῶ, καὶ ὡς βλέπετε, κύριε καρδηνάλιε, αἰτία τούτου δὲν ἐστάθη τοῦλάχιστον ἡ ἀδικρισία μου.

— Ὡ, ὦ, κύριε γενικὲ τοποτηρητὰ, ἀνέκραξεν ὁ ἱεράρχης μετὰ τὴν διακεκομμένην. προφορὰν του, ἥτις καθίστα ἔτι μᾶλλον παράξονοι τὴν ἐκφώνησίν του, ἐὰν ἐγὼ ἐφάνην ὑπὲρ τὸ δέον εἰλικρινῆς, εἰς ὅμως ὁμολογήσατε ὅτι ἐφάνητε πολὺ ἀσυλλόγιστος.

Ὁ καρδηνάλιος Πιέτρης ἔμεινεν εἰς Βινσέννας μέχρι τοῦ 1813, ὅτε τῷ ἐπετράπη τέλος νὰ μεταβῇ παρὰ τῷ πάπῃ, ὅστις ἦν τότε αἰχμάλωτος εἰς Φονταίνεβλώ. Διαρκούσης τῆς μακρᾶς αἰχμαλωσίας του, δὲν ἔχασεν οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν τὴν ἀταραξίαν του καὶ τὴν εὐθυμίαν τῆς ψυχῆς του· δὲν ἐφαίνετο μάλιστα φυλάττων παραπολλὴν μνησικακίαν κατὰ τοῦ ἰδίου Ναπολέοντος, διότι πολὺ ἥκουσαν αὐτὸν νὰ λέγῃ μετὰ πανούργου ἀφελείας, ὅτε ἀνηγγέλλετο νέα τις νίκη τοῦ αὐτοκράτορος. — Καὶ ἄλλην! αἶ! τί θὰ ἔκαμνε λοιπὸν ὁ καταραμένος αὐτός, ἂν δὲν τὸν εἶχαμεν ἀφορίσει.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ἡ ἑλενοῖς τοῦ Βασιλέως. — Κυριακὸς Πιττάκης — Λογοδοσία τοῦ Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἀγαθὴ τύχη! Ὁ βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων Γεώρ-

γιος ἐφθασε τέλος εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τὸ σκᾶφος τῆς πολιτείας, τὸ ὁποῖον, ἄνευ πηδαλίου, ἄνευ ἱστίων, ἐκλυδωνίζετο ἐπὶ ἐν μακρὸν ἔτος εἰς τὸ τρικυμιῶδες τῆς ἀναρχίας πέλαγος, προσήραξεν ἤδη εἰς ἀσφαλῆ λιμένα. Ἀμείλικτός τις μοῖρα καταδικάζει ἐνίοτε τὰ ἔθνη νὰ πῶσιν ἐξ ἀνάγκης τὸ πικρὸν τῶν ἐπαναστάσεων ποτήριον· ἀλλ' ἀμέσως τὸ ὑπὲρ τῆς ἰδίας ὑπάρξεως ὀρμέφυτον αὐτῶν ἐξυπνίζεται πλέον ἢ ἄλλοτε ἰσχυρὸν, αἱ φαντασιοκοπίαι διαλύονται, καὶ ἡ μεγάλη ἐκείνη ὁμάς, ἣν καλοῦμεν λαὸν, καταβάλλει πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις ὅπως ἐξέλθῃ τῆς ἀνωμάλου καὶ ἐπικινδύνου θέσεως εἰς ἣν περιέπεσεν. Ματαίως οἱ πρὸς στιγμὴν παρ' ἀξίαν ἀνυψωθέντες ἐπιζητοῦσι τὴν διαιώνισιν, εἰ δυνατόν, τῆς τοιαύτης καταστάσεως. Ὁ λαὸς δὲν προσέχει εἰς τοὺς λόγους τῶν οὗτος σπεύδει πρὸς τὸν λιμένα ὅπου ἐλπίζει νὰ εὕρῃ τὴν σωτηρίαν του. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἄμα ἡσθάνθη προσεγγίζουσαν τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεως τοῦ βασιλέως, κατέπαυσεν ἀπὸ τῶν ἔργων του, καὶ οὐδόλως ἀμφιβάλλων ἐφεξῆς περὶ τοῦ μέλλοντός του, ἐκαρδόκει μετὰ πάλλουσαν καρδίαν τὴν μακαρίαν ἐκείνην στιγμὴν. Μάρτυρες ἡμεῖς γεγόμενοι τῶν παθημάτων του καὶ τῶν κακουχιῶν του, ἀπελπισθέντες μάλιστα ἐν ταῖς πονηραῖς ἐκείναις ἡμέραις περὶ τῶν ὅλων, συμμεριζόμεθα καὶ ἡδὴ τὴν χαρὰν του, διότι βλέπομεν ὅτι ὁ ἀνατεῖλας τῆς εὐνομίας ἡλιος θέλει διασκεδάσει μετ' οὐ πολὺ τὰ μελανὰ νέφη, ἅτινα ἐπεσφωρεύθησαν ἐπὶ τοῦ καθαρῶ τῆς Ἑλλάδος οὐρανοῦ. Χαῖρε λοιπὸν ὦ Ἑλλάς! Διήλθες ἡμέρας δοκιμασιῶν, ἡμέρας σκληρᾶς, ἡμέρας ἀπαισίας! Εἶδες τὸ αἷμα τῶν τέκνων σου χυνόμενον εἰς τὰς ἀγυῖας σου, καὶ τὴν ἀναρχίαν μαινομένην εἰς τὰς πόλεις σου· ἀλλ' ἡδὴ ἐφθασεν ἄγγελος εἰρήνης ὁ βασιλεὺς σου φέρων κλάδον ἐλαίας, εἰρήνης καὶ εὐνομίας σύμβολον.

Τὴν νύκτα πρὸ τῆς 18 ὁκτωβρίου τὸ φέρον τὸν ἡμέτερον ἄνακτα ἀτμόπλοιοι περιέπλεε τὴν ἑνδοξὸν τῆς Σαλαμίνος θάλασσαν· οὐδὲν νέφος ἐκάλυπτε τὸ γλυκὺ τοῦ ἑλληνικοῦ οὐρανοῦ πρόσωπον, καὶ οἱ στίλβοντες ἐν τῷ στερεώματι ἀσέρες ὠδήγουν τὸ πλοῖον ἀσφαλῶς εἰς τὸν Πειραιᾶ. Τὴν πρῶταν χιλιάδα κροτούντων τηλεβόλων ἐχαίρετισαν τὴν ἐν τῷ λιμένι εἰσοδὸν τοῦ βασιλέως ἡμῶν, καὶ ἡ ἰσχυρὰ, ἡ πλουσία καὶ πεπολιτισμένη Δύσις προσέφερε τὸν φόρον τοῦ σεβασμοῦ της εἰς τὸν ἐπὶ τῆς κλασικῆς ἀκτῆς ἀποβαίνοντα τοῦ Θεσῆως διάδοχον. Ὁ Πειραιεὺς ἐτα-